Hatodik évfolyam. 31. szám. Székely-Udvarhely, 1900. augusztus 5.

SZÉKELY-UDVARHELY

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMÜVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP

UDVARHELYVÁRMEGYE HIVATALOS LAPJA, AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEGYZŐK EGYLETE, AZ UDVARHELYMEGYEI ÁLTALÁNOS TANITÓ-EGYESÜLET ÉS AZ UDVARHELYMEGYEI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI DIJAK: Egész évre 8 kor. Félévre 4 kor. Negyed évre 2 kor. Papok-, tanitók-, gazdasági egyleti tagok- és közs. elöljáróknak egészévre 6 kor., a tanitó-egylet tagjainak, közs. és körjegyzőknek 5 kor. — Egy példány ára 16 fillér. Megjelen hetenkint egyszer: vasárnap.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos BETEGH PÁL.

Hivatalos hirdetések 100 szóig minden szó 4 fillér, azonfelül 2 fillér, magánhirdetések □ cm.-ként 6 fillér, többszöri közlésnél 4 fillérért közöltetnek. — Nyilt tér sora 1 kor. Hirdetés és nyilt-tér dija előre fizetendő. — Hirdetéseket e lap részére elfogad minden hirdetési iroda. —

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BETEGH PÁL könyvkereskedése, könyvnyomtató és könyvkötő üzlete (Kossuth-utcza), hova minden e lapot érdeklő közlemények, előfizetések és hirdetések intézendők. — Kéziratok nem adatnak vissza.

„A munka nemesit. A tétlenség az ördög párnája."

Népek, nemzetek vesztek el a munkátlanság miatt. Virágzó városokat sepert el a földszinéről a tétlenség. Igy volt ez régen, igy van ez ma s igy lesz a jövőben is.

Hiszen ma is mohó étvággyal szedi áldozatait a száz karu és száz száju moloch, a melyet munkátlanságnak, erkölcsi tétlenségnek hivnak az emberek.

Itt őseitől örökölt szép vagyonát verte el egy világfi, ott a legmegalázóbb szerepre vállalkozik a másik, csak munka nélkül szerezhesse meg mindennapi kenyerét.

Itt az erény szenved, ott a becsület türi az arczulcsapásokat.

Itt a munka ül megtépett ruhával, észrevétlenül; ott a tétlenség áll körülrajongva s kitárt karjával, kéjes mosolylyal öleli forró, megsemmisitő keblére a népek ezreit.

Csak kevesen látják meg s szegődnek szolgálatába amannak, de ezren, százezren lesznek fegyverhordozói emennek.

Sokan dolgoznak, mert a munka élet-feltételük. Többen dolgoznak azért, mert a munka szerzi meg mindennapi kenyerüket. Azoknak a munkában van minden örömük; ezeknek a munka okozza legnagyobb fájdalmukat.

Azokat a munka nemesiti, ezeket csak a megsemmisüléstől óvja meg.

Azok felemelt fővel fognak a munkához; ezek felemelt fővel jönek azon helyről, hol munkátlansággal ütötték agyon a drága időt.

Ime: Zsodoma és Jeruzsálem virágzó városok, mig éltetőjük a munkásság és tiszta erkölcs; de oda lesznek, kő kövön nem marad, mihelyt a tétlenség üti fel táborát.

A kicsiny Görögország bámulatosan halad előre; erkölcsével, munkaszeretetével elbüvöli, hatalmába hajtja Ázsiát, de megbukik, mihelyt kivetközik régi erkölcséből s a munka nemes jutalma helyett a macedon aranyokat lesi.

Kárthágót legyőzi Róma, de innen magával hozza azokat a baczillusokat is, a melyeknek aztán áldozata lesz. A régi erkölcs s munkaszeretet mihelyt oda volt: Róma ledült s rabigába görbedt.

Törökország csodákat müvelt harczi erényével, de mihelyt ez sem volt, csillaga aláhanyatlott s a vén Európa gunymosolyai elől pironkodva huzódott vissza ősi hazájába: Ázsiába. Spanyolország a legközelebbi háborukban mutatta meg, hogy a munka és erkölcs mennyire feltételét képezik egy állam létezésének.

Francziaország is hanyatlik. Csak egy-egy Panama-ügygyel s Dreyfus-pörrel és most a világkiállitással igyekszik port hinteni Európa szemébe s elboritani a testén tátongó sebeket, de a lakosságnak évről-évre való fogyása nyiltan elárulja a fekélyt, a mely a társadalom testén veszedelmesen harapódzik tovább.

A társadalmi életben egyaránt, mindenütt a corruptio tünetei jelentkeznek. A munka elviselhetetlen teher kezdett lenni, az erkölcsi felfogás szálai pedig nagyon meglazultak.

S mi ennek az oka? A nagy foku uniformizálás és az erőszakos czentralizáczió.

A tiszta éniségre felemelkedett ember nem türi az uniformist s ha mégis kényszeritik rá, beáll a reakczió, a mikor nem törődik semmivel; magát nem tekinti többé olyan individuumnak, a kinek vállán a társadalom épületének egy igen fontos oszlopa áll, hanem csak egy keréknek, a melynek széttörése csak perczre állitja meg a gépezetet s mihelyt egy hasonlóval helyettesitik, többé nincs hiány, nincs fennakadás.

Nem tekinti magát egy önmagában is értékes valaminek. Ha pedig ez megszünik, megszünt a felelősség érzete is. Már pedig mennél kevesebben érzik a felelősség terhét valamely ügyben, annál bizonytalanabb az ügy állása.

Mihelyt a társadalom szálai csak Budapesten futnak össze, azonnal megszünik a tágabb körü felelősség s meg a fenmaradás biztonsága is.

Igy van ez minden téren. Nincs felelősségérzet, nincs tiszta munka, nincs az anyagot megelevenitő lélek.

Az egyes vármegyék nem voltak-e védbástyái nemzetünknek a török hódoltság sötét korszakában?

Nincs-e meg a proletarianismus, a stréberség a társadalmi és irodalmi téren egyaránt?

Nem igaz-e, a mit igen helyesen jegyzett meg annak idején Bartha Miklós a Petőfi Társaságban tartott székfoglalójában, hogy az irók az ujabb időben nem becsülik meg az olvasó közönséget, mert a Zola asztaláról lehullott morzsákat találják fel neki minden assimilatio nélkül? Villámgyorsasággal, komoly lelkiismeretesség nélkül végzik munkájukat s nem gondolják meg, hogy ephemer életü munkájukkal a kritikátlanabb olvasók lelkületét teljesen megmételyezik.

Legyen hála az égnek, hogy már beállt a reactio korszaka is. Legalább erre lehet következtetni abból a körülményből, hogy a legilletékesebb helyekről hangzottak el a tiltó szózatok.

Gyulai Pál az Akadémiában és Kisfaludy-társaságban, Bartha Miklós a Petőfi-társaságban, Bodnár Zsigmond pedig minden sorában tiltakozik a mai nemzetietlen, kritikátlan és logikátlan napi irodalom ellen.

Tiltakozzék az olvasó közönség is nyiltan ama merénylet ellen, a mely nemzeti érzületét s tiszta erkölcsi felfogását akarja megmételyezni.

Ne várjunk mindent felülről, induljon meg alulról a mozgalom, fogjunk komolyan munkához, hogy nagyobb rázkódások nélkül teremtsünk egy uj, elevenebb, tisztább társadalmi közéletet.

Vegyük példányképül a nagy angol nemzetet, a mely munkaszeretetével s megvesztegethetlen erkölcsi életével már világuralomra tett szert.

Ferencz Miklós.

A „SZÉKELY-UDVARHELY" TÁRCZÁJA.

„Az egyiket viszik, viszik esküvőre."

(Irta és felolvasta: Czirmay Lajos.)

A „Székely-Udvarhely" eredeti tárczája.

A falu, vidékének legszebb pontján feküdt, fehérre meszelt házai sorban állva, hirdetik a gondos gazda természetes eszének, mü-izlésének karakterét s a rendezett tágas udvarok, valamint a szép sorban ültetett gyümölcsfákkal diszitett hosszu kertek, a lakósság jólétéről világositják fel az idegen utazót.

A falu egyik szélén ősi kastély emelkedik fejedelmi emlékeivel, hirdetvén az elmult idők viharait. Lakója valaha őre volt a nemzet érdekeinek, atyja, fentartója a község lakóinak. Mosta i lakójának jel szava szintén: ne bántsd a magyart. A másik szélén egy hatalmas folyó hömpölyög, gazdag termő-földdel szegélyezve. Hajót nem bir meg, de a fáradt munkás poros izzadtságát lemossa, a bágyadt testet felüditi s a megsértett szivet … eltemeti. A falu emelkedettebb pontján — egymástól nem messze — két templom áll s közelében szép iskola. Mindkét templom tornya égbe nyulik s iskolája azoknak a gyermekeknek is, megtanitja, „hogy a templom a nagy Isten háza", a kiknek kőből épült Sionjok nincs. Népe becsületes, jámbor, szorgalmas és vallásos. Nem szereti a pompát, de gyakorolja a tisztaságot; gyülöli a henye, dorbézoló életet, de az ártatlan mulatság gyönyört szerez lelkének. Ki-ki a maga módja szerint imádja Istenét, de tiszteli a mások meggyőződését. Boldog, ha másokkal jót tehet.

Hallerfalva nem állott tehát az utolsó magyar faluk sorában. S ha mégis az erkölcs-biráknak akadt néha munkája, az nem a falu rovására, hanem a kevés kivétel elitélésére esett. A tiszta buza közt is terem konkoly.

Egy szép tavaszi vasárnap délután Gazdag Márton kiült a szép tisztára sepert kapu elejébe. A kapu sarkánál hatalmas eperfa terjesztette szét ágait, melynek sürü lombja üditő árnyat vetett a nyári égető napfény ellen. Azonban most még csak a reményt keltette fel apró rügyeivel. A kőházra futtatott vadszőlő halvány-zöld apró levelei kezdték eltakarni a barna indákat s Juliska — a ház egyetlen leánya — elédobva vállán gyönyörü gesztenye haját, hogy az ablak alatti virágos kert rózsa tövise ki ne szakassza ezer szinü drága »pántlikáját«; rendezgette a lefityegő indákat. Jóska, a Gazdag Márton örökös cselédje, a kapu félfához támaszkodva, pödörgette alig serkedező fekete bajuszát s hol Juliskára vetette epedő tekintetét, hol magán nézte körül a csinos vasárnapi ruhát: a patyolat fehér pergát inget, a lájbi zsebéből kilógó »küs ruhát«, a szép abaposztó harisnyára simuló fenyes csizmát. Gazdagné benn, a padládán ül s olvasgatja tovább a textust, a miről a tiszteletes ur prédikált. Már kezd szundikálni, midőn a kapu eleje — a szokott módon — zajosodni kezd. A fiatalság csoportonként, egymással évelődve, dudolgatva vagy egy-egy pajkos ötleten kaczagva, gyült a szép, tágas térre. Juliska is félben hagyja a babrálást s hárfahangján bekiált az ablakon: édes anyám! a seregbe megyek. Azzal választ se várva, vet egyet páratlan szépségü fején, mire hajtókötél vastagságu haja végig üt a hátán s mint egy őzike, kiugrik a virágos kertből. A mint az utczakapun dudorászva kitánczol, megkapja a Jóska kezét s égszinü, nagy hólyag szemét pajkosan reávetve, magával repiti a vegyes ifjuság kedélyes sergébe. A hangulat ragad, mint a pestis. A sóvárgó szemek megtelnek a megelégedés ragyogó fényével s minden sugár megtalálja azt a pontot, hol megtörjék. Megindul a vetélkedés, hogy mit játszanak?

— »Jáczodjunk« kapust — kiáltja Juliska.

— Én nyitom a kaput Jóskával; jó lesz-e?

— Jó lesz! jó lesz! — kiáltják mindenfelől.

Ellen nézeten senki se volt Juliskával, hisz ő csak most kezd a nagyok seregébe vegyülni s még senki se féltékeny reá. De külömben is, az apjának hat ökre és vasas-talpu szekre van. Udvarán minden épület kőből van, veres cseréppel fedve s nincs az a biróválasztás, a melyiken meg ne kinálnák a birósággal. A szolgabiró is hozza szállt, ha valami dolga akadt Hallerfalván. Igy Juliskának sok és nem megvetendő előnye volt a többi felett, habár ő ezt még nem tudta.

Megkezdődik tehát a játék szervezése. Minden legény egy leánykezet fogva, hosszu láncz képződik az uton.

Gazdagné szintén leteszi a bibliát s holmit ide s tova rakosgatva, kiballag a »kicsi kert« töltésére, a hol már a szomszéd- és komaasszonyok vigan terécselnek. Pál uram sem ásitozik egyedül, mert az ikszlábu asztal már körül van ülve s a harminczkét levelü zsiros biblia, meg a hosszunyelü »fakalán« jelzi, hogy a filkós kezdődik.

— Osszad »mán« (már) Péter Ferencz, hiszen tán nem akarsz kapus lenni!? — évelődik Gazdag Márton legjobb barátjával, kinek szintén egyetlen fia van a nagy birtokban s elégedett mosolylyal pislog Juliskára, a mint az gyönyörü hangon pergeti mondókáját: »nem nyithatunk, nem nyithatunk! Minap éjjel itt hálátok stb.«

Péter Ferencz visszafordul lomhán a társaságba s a kártyát gépiesen hányogatva, az általános derültségre igazolja magát savanyu mosolylyal, hogy ő csak Jánost ügyeli, a kit még nem lát a seregben. Pedig ott volt, alig az ötödik helyen Juliskától, de Ferencz uramnak a szép — egymáshoz illő — két kapufélfán akadt meg a szeme s lelkében az az aggodalom motoszkált, hogy számitása aligha sikerül, mert ez a Jóska még egy uri leányt is képes volna meghóditani megnyerő külsejével.

A filkós mimikáit nem mindig értette meg Ferencz gazda s ugyancsak csattogott a „fakalán" alatt nagy kérges tenyere. Ez még nem lett volna nagy baj, ha a társa is ki nem kapja az ő ügyetlenkedése miatt, a mi élénk derültségben tartotta a társaságot. No de Péter Ferencznek más gondolatai voltak. Ha az ő tökászszát elpergeli egy veres ász, legfennebb a tenyerét vakarja meg egy kissé, de nem ugy lenne, ha a Gazdag Márton uram szép birtokát pergelné le egy sehonnai. Akkor már vakarhatná a fületövét, ha a tekeres szarvu hat ökörért, Jóskának csapdosná tenyerébe husos ujjait a nagyváradi zsidó! Miért is nem választá Jánost kapusnak az a Juliska!? Igaz, hogy nem olyan szemre való, mint Jóska, de ki mondja a disznót szép állatnak!? Mégis a töltött káposzta disznóhus nélkül semmit se ér a magyarnak. Nem mondom — mert a mi igaz: az igaz — egy takarékos, jó erkölcsü, jámbor gazdát kapna Juliska, a ki ezen kivül még nézni is sokat ér — mit Jánosról magam sem mondhatok — de hiszen ő nem császár, hogy a nyalka huszárokban gyönyörködjék! Aztán csak az uriak mennek férjhez szivök érzése szerint.

Ily tusakodás folytán nem csoda, ha a fakalán gyakran kijárt Ferencz uramnak. S nem is titkolta el, hogy neki most egyében jár az esze. A kik ismerték vagyon-hajhászó természetét, szinte gyanitották, hogy Péter János rövid időn megházasodik, mert ő még a harmadik osztályból sem lesz katona. Hiszen csak az ügyes legény sarkán peng jól a huszár sarkantyu!.....

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

A jogi oktatás decentralizácziója. Illetékes helyről nyert értesités szerint — irja a Budapesti Napló — Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszter törvényjavaslatot dolgoztatott ki a jogi oktatásnak és vizsgálati rendszernek reformjáról, melyet már az őszi ülésszak elején a képviselőház elé terjeszt. Ez a törvénytervezet nagy fontosságu ujitást tartalmaz, mivel törvénnyé válás esetén decentralizálná a jogi oktatást oly módon, hogy több vidéki város is kapna jogakadémiát, részint azok a városok, melyeknek már volt a multban jogi akadémiájuk, részint azok a városok, melyek népességüknél és kulturájuknál fogva erre igényt tarthatnak. Ezzel az intézkedéssel megszünik a budapesti jogi egyetem tulzsufoltsága s egyes vidéki városok uj lendületet nyernének az odasereglő ifjuság által. Pápán, Szegeden már mozgolódnak is a jogi akadémia elnyeréséért. Székely-Udvarhelyen szintén volt jogi fakultás. A Székelyföld anyavárosát megilletné jövőre is Kolozsváron kivül egy jogakadémia. Reméljük, hogy az illetékes körök ezt kérelmezni is fogják.

Uj polgári törvénykönyv. A magyar általános polgári törvénykönyv javaslatának elkészitése már befejezésre jutott, ugy, hogy e monumentalis mü, a mely egy vaskos kötetet tesz ki, már az ősz elején a nyilvánosság elé kerül. E kötetet olcsó áron bocsátják a forgalomba, hogy minden jogászembernek módjába legyen a fontos reformot megismerni és megbirálni. A javaslat 2045 § ból áll és elsőrésze a személyi jogot, második a családi jogot tárgyalja, azután jön a tárgyi jogról, a kötelmi jogról és végül az örökösödési jogról szóló rész.

Ujságszállitási reform. A kereskedelmi miniszter az ujságszállitás érdekében fontos reformot szándékozik keresztülvinni. A reform szerint — jövőben az ujságok bélyeg és czimszalag nélkül fognak szállittatni s minden postahivatalnál nyilvántartást vezetnek az azon a helyen lakó előfizetőkről, ennek az alapján hordják ki aztán az ujságokat. Igy az egy helyre szállitandó lapokat külön fogják csomagolni s bélyeg helyett a lapok évi rendes pausálét fognak fizetni.

Utasitás

a hazai iparnak állami kedvezményekben való részesitéséről szóló 1899. évi XLIX. t.-cz. végrehajtása tárgyában.

(9. Folytatás.)

27. §. Ha az állami kedvezmények hatályának tartama alatt a kedvezményeket élvező gyáros személyében változás áll be, vagy a kedvezményekben részesitett gyár, illetve ipartelep áthelyeztetik, végül ha a gyár vagy ipartelep üzeme a törvény alá eső ujabb czikkekre kiterjesztetik, az eredetileg már engedelyezett állami kedvezmények átruházhatók, illetve kiterjeszthetők, a miért az illetőnek külön kell folyamodnia. Az itt felsorolt összes változások igazolandók.

28. §. Az állami kedvezmények hatályának meghosszabbitása iránt folyamodásnak rendszerint csak a már engedélyezett állami kedvezmények tartamának utolsó évében van helye.

Az erre vonatkozó kérvényeknek föl kell szerelve lenniök az illető iparvállalat utolsó három évi vagyon mérlegei, nyereség- és veszteség-számláival, mezőgazdasági szeszfőzdékre nézve az engedélyezés alapjául szolgált tulajdonjogi, illetve haszonbérleti állapotnak és a szeszfőzdének a vele kapcsolatos gazdasággal való viszonyának változatlan voltát igazoló okmányokkal, valamint a mezőgazdasági jelleget igazoló legutóbbi pénzügyigazgatósági végzéssel.

IV. Fejezet. 29. §. Az állami kedvezmények végleges engedélyezését rendszerint az ipartelep helyszini vizsgálata előzi meg. E vizsgálatok teljesitésére, ha nem a törvény 1. §-ának 2. g) pontjában emlitett valamely bányászati vállalat, továbbá a törvény 1. §-ának 2. j) pontjában emlitett ásványolajat és kálisókat kutató és termelő valamely vállalat, vagy mezőgazdasági szeszfőzde kedvezményezése forog szóban, az illetékes kerületi kir. iparfelügyelő van hivatva, kinek erre vonatkozó jelentésébe következők veendők fel:

1. Az ipartelepen alkalmazott tisztviselők és munkások száma.
2. A kazánok száma és ezek tüzfelü'ete.
3. A motorok száma és ezek indikált lóereje.
4. Az ipartelep berendezése részletesen a technikai fejletségre következtetést engedő összes berendezési tárgyak felsorolásával.
5. A berendezési tárgyak származási helyei (országok).
6. Indokolt vélemény arra nézve, hogy a külföldi származásu berendezési tárgyak beszerezhetők lettek volna e az országban.
7. Az ipartelepen előállitott összes iparczikkek felsorolása.
8. Külön megnevezése azoknak az iparczikkeknek, melyek az 1899. évi XLIX. t.-czikk határozmányai alá esnek.
9. Az ipartelep üzembe helyezésének napja.
10. Vélemény arra nézve, hogy az iparegészségügyi, valamint a munkás-védelmi követelményeknek megfelel-e az ipartelep berendezése. Ha nem, ily követelmények volnának az engedélyezés feltételeként megállapitandók.

A briquette-gyárak a jelen §. rendelkezései szempontjából nem tartoznak a bányászati vállalatok közé, miért is ilyenek kedvezményezését megelőzőleg a helyszini vizsgálatot szintén az illetékes kir, iparfelügyelő ejti meg.

(Folyt. köv.)

Az asszonyok? Oh az asszonyok sokkal okosabbak az ilyen dologban! Azok közül egynek sem veresedett el a tenyere s még is legkevesebb tiz házasság nyélbe volt ütve egy rövid délután. Be kár, hogy nincs közülök egy is anyakönyvvezető! Ök hangosan gondolkoznak s habár tizen huszfelé terveznek, a végeredmény mégis egy, mert a fonás mestersége őket illetvén, az érdek szálakat sokkal finomabbra tudják »siriteni«. Legkönnyebb volt Gazdag Juliskát Péter Jánossal összeházasitani. Juliska egyedülvaló leány, János egyedülvaló legény. Márton gazdának 25 hold szántó s majd annyi kaszálója van; Ferencznek pedig nem sokkal kevesebb. Még marhát sem sokkal tart többet egyik, mint a másik. »Micsa« birtok lesz ebből valaha!! Még az udvar sem ad sokkal több gabonát el, mint Péter János, mert Juliska is takarékos, de János sem pusztitó! No ez igazán szép pár lesz, mondogatták az asszonyok s miután a nap már lemenőfélben van, szét oszolnak, hogy otthon az »üstöt felakaszszák«. A kapuzásnak is vége s Juliska édes apjához szaladva, kedves incselkedéssel kérdezi, hogy sajog-e a tenyere?

— Az enyém nem édes leányom, de kérdezd a Ferencz bácsidét s jó izü mosolygással hunyorit egyet feleje. Péter Ferencz a nevető kérdő tekintettel megelégedvén, felétartja veres tenyerét.

— Nézd meg édes menyem, ez miattad van.

Juliska nagyot kaczagva, fügét hány Ferencz uram felé s derültsége fokozásával beugrál a kapun, a hol Jóskát utól éri.

— No én jól „megjárám“ Jóska! Azt mondja nekem Ferencz »bátyom«: »menyem«. S csengő nevetésével betöltve az egész udvart, befut a szobába, hogy édes anyjának is elnevesse a tréfát.

— Hát te mit mondottál édes leányom?

— Hát mit mondtam volna?! Hánytam egy csomó fügét »őkemének« s jót kaczagva, befutottam!

— Ej-ej! te ördög matolla! soha se jő meg az eszed. Ha megtalált haragudni, soha sem lész Péter Jánosné; pedig milyen birtoka van! szinte annyi, mint a miénk. Még uri asszony is lehetne belőled. Ezeket némi fontoskodással és savanyu mosolylyal mondotta Gazdagné.

Jóska pedig ez alatt ruhát cserélve, a marhák között végezte dolgát; de a Ferencz gazda nyilatkozata megtörte a mai boldogságát s fájdalmas érzése keserüségével dudolgatta:

»Ha az Isten nem egymásnak teremtett,
Mért is adott a szivünkbe szerelmet...?«

(Vége köv.)

KÜLÖNFÉLÉK.

Magyar muzsa — német muzsa.

(o. u.) Hát voltaképpen magyarok volnánk, vagyis inkább székelyek. Székely magyarok? Hát igy is jó. És Magyarországon élünk. Ez már azután olyan bizonyos, hogy a magyar királyi adókönyvem is azt mondja Már pedig az hiteles. Ma kaptam éppen. Nem ingyen adták. Nem is bolondok. Olyan szép kék táblája van, hogy no . . .

Ám ez mellékes. És mellékes az is, hogy én, a dupla senki, szeretett szülővárosomban ezen és azon a czimen, ennyi és annyi adót fizetek. Födolog az, hogy mint adófizető polgárnak jogaim is vagynak. És én ezeket a jogokat nem hagyom. Nem én, a keservit.

De hát én azt hiszem, azaz tudom, hogy nemcsak énnekem van kék táblás könyvem. Más emberekkel is történik ilyen. Történt is. És azokkal a bizonyos kék táblás könyvekkel járó jogai másoknak is meg vagynak.

Szóval itt a magyar állampolgár jogairól lenne szó.

És erre a bevezetésre tulajdonképpen nincs is igen nagy szükség.

Ámbátor divatos és igy némiképpen indokolt. De hát a dolog legtulajdonképpen ugy áll, hogy énnekem a dupla senkinek és annak a 7 és fél millió polgártársamnak — a kik már valakik — a többek között, a kik magyar tejet szivtunk, anyanyelvünk is magyar.

Hát nekünk polgárjogunk, hogy minden hivatallal magyarul érintkezzünk.

Hivatallal? Ez nemcsak jogunk, hanem kötelességünk is.

Kötelességünk az is, hogy ennek az állami hivatalos nyelvnek érvényt szerezzünk.

Hát az én ősapám, valamelyik — Pálmay József ur, a „Székely nemes családok szerkesztője“ megtudná mondani, hogy hivták: — vérét ontotta párduczos Árpáddal. Azóta is történtek ilyen dolgok a családban, de hát én nem voltam ott és igy nem tudhatom a legjobban.

A historia lapjai azonban előttem is nyitva állanak. S a mint lapozom Erdély történetét, látom, hogy a székelység mennyi vért ontott ezekért az állampolgári jogokért, melyeket én, mint kék könyves senki, szintén élvezek.

Készakarva irtam élvezek. Fájdalom csak itthon. Itt a Székelyföldön. Tovább már egy kicsit másképpen állanak a dolgok.

Mert hát én, a magyar állam adófizető polgára, a kinek jogomban áll anyanyelvemen beszélni, csak a szomszéd Segesváron is pogány örömeket érzek, nem tudom hogy hivják vendéglős urnál, hogy méltóztatnak korona értékben az asztalra kiolvasott jó pénzemért, ha németül istállom, valamit enni is adni.

Mondom jó pénzemért. Mert én bizony daczára kék könyvemnek, czudar szegénységben tengődöm. Jól meg kell nézni hova tehetek garast. Avagy meg kellene és ez itt a bökkenő. Mert nem nézem meg. Nem bizony. Elmegyek olyan helyre is, a hol én kell a nyelvemet kinozzam. És a mi a legfőbb baj, mások is vannak. És mi igen sokan vagyunk olyanok, a kik fürdőre nem mehetünk, sem olyan helyre, a hová szeretnők. Időtöltés azonban nekünk is kell. Megyünk, a hol találunk zsebünkhöz valót.

Mi a legolcsóbb? Az orfeum. Hogy német! Baj is az. Ugyis megértjük. Az a vándor trupp pedig, a melyik ebben a melegben ide is eljön, bolond volna, ha a kedvünkért magyarul tanulna. Hiszen igy is megfizetjük.

És bolond volna a segesvári nem tudom kicsoda vendéglős is, ha magyarul tanulna. Hiszen tanulunk mi németül.

Pénzünk után élnek, de mi vagyunk bolondok, miért engedjük,

És mig mi beletörődve ezekbe a lehetetlen állapotokba, nézzük, hogy ez-az a lengyel zsidó orfeum szanaszét germánizál, van egy lelkes magyar dalköltő: a ki cselekszik.

Dankó Pista a magyar nóta-király fáradságot nem ismerve, végig utazza az országot, hogy ha lehet, szoritsa ki a germánizáló zsidó orfeumokat.

Ezzel többet tesz a magyar muzsa érdekében, mint előtte valaha valaki. Áldja meg érette az Isten és segitse.

Különben minden dicséret Kecskés Antal vendéglősnek is, a Koronkay-kert bérlőjének, a ki lehetővé tette, hogy a hirneves magyar dalköltőt mi is meghallgassuk.

Minden dicséret Kecskés vendéglősnek azért is, hogy ujabban ismét magyar daltársulatot hozatott, a mely Göre Gábor nótáit és más tőrülmetszett jó magyar dolgokat ad elő.

Megérdemli, hogy pártoljuk, mert mint jó magyar ember, a magyar muzsának ad hajlokot.

Magyarországon pedig, még Székely-Udvarhelyen is, az ilyen érdem.

Még pedig nagy érdem. A magyar muzsa ugyanis, saját otthonában még mindig koldus. A német pedig házi ur.

Ezen pedig nem segithet senki más, csak mi.

Sem állam, sem megye, sem város. Csupán a társadalom.

— **Anarkista garázdálkodások** vannak napirenden az egész világon. Ma egy hete (vasárnap) este 10 órakor Umberto olasz királyt Monzában, a hol a királyi család nyaral, valami Gaetano Bresci nevü anarkista sziven lőtte. A király néhány percz mulva kilehelte jóságos lelkét. A gyilkost elfogták. Umberto királyt a trónon Viktor Emánuel követi. — E hó 2-án pedig Párisban egy félig franczia, félig olasz anarkista a világkiállitáson megjelent Muzaffer ed-Din-t a persák sahját akarta leszurni. — Sándor, a most házasságra készülő szerb király ellen is merényletet kiséreltek meg. — A „Pester Lyod“-nak sürgönyzik, hogy Rómából érkezett jelentések szerint Odescalchi Boldizsár herczeg ellen Santa-Marinel birtokán merényletet követtek el. A herczeg sulyosan megsebesült. — Az anarkisták terrorizálják a népeket és uralkodókat. Fennen hirdetik és szörnyü gaz módon bizonyitják is létezésüket. A pokol apostolaiként fitogtatják készségüket a „tettek“ elkövetése után leendő elpusztulásra. A gazság vakmerősége az örültség fanatizmusával keveredik össze bennük. — Nem félnek semmitől sem, mert veszteni valójuk épp oly kevéssé van, mint lelkiismeretük. Ölni akarnak, vért látni, ha a saját vérük árán is. S ez ellen a nagyvilág tehetetlen. Törvényei tulhumanusak. Éppen ezért nemzetközi megegyezést sürgetnek, mert az anarkisták megfékezésének végső ideje csakugyan elérkezett. A gaz orgyilkosok „müsort“ állitanak össze az öldöklésre, mint valami hangversenyre. Az elfogott anarkista-merénylők dicsekvéssel vallják, hogy a legközelebbi „munka-programmon“ a német császár, a muszka czár és Loubet franczia köztársasági elnök: a sorosak Elborzad az ember e vakmerő terrorizmuson.

— **Kik nyerhetnek ingyen lenmagot.** A Székely-Udvarhely mult számában részben indokoltuk, hogy miért kell lent termeljünk, még pedig minél többet. Most arra figyelmeztetjük gazdaközönségünket, hogy folyó évi augusztus hó 15-éig a községi elöljáróságok utján a járási főszolgabirákhoz okvetlenül jelentsék be lenmagszükségletüket, mert azontul már nem juthatnak ingyen lenmaghoz. Világosan ki kell tüntetni, hogy mekkora területre (hold négyszögöl, köblös, vékás) kérik a vetőmagot. A len vetését és megmunkálását a bekövetkező őszön Füredy Lajos kassai lentermelési szaktanár különböző községekben tartandó szakelőadásokban betanitja, élő szóval megmagyarázza. Az eljárás igen egyszerü, de azért, hogy állandóan szemelőtt tarthassák a termelés szabályait, annak idején az előadásokról kimeritő tudósitásokat hozunk a Székely-Udvarhely hasábjain.

— **Városi rendkivüli közgyülés.** Képviselőtestületünk e hó 1-én, d. u. 3 órakor Demeter Dénes helyettes polgármester elnöklete alatt rendkivüli közgyülést tartott. A szombatfalvi uton levő Küküllő-hid ujraépitépitése ügyében kiküldött bizottság jegyzőkönyvi megállapodását a tanács ajánlata alapján tudomásul vették. E szerint tehát a város azon arányban járul hozzá, mint a mennyiben adózó közönségének állami adója a vármegye összes községeinek állami adójához viszonyodik. A polgármesteri hivatalnak Demeter helyettes polgármester kezelésébe leendő átadására Mezei Ödön dr, Nagy Samu dr és a városi tiszti ügyész küldettek ki. Jóváhagyták a folyó évi kövezési szerződést, melyet a tanács Ferencz Lajos és Dobai József kövezőkkel kötött s elhatározták, hogy jövő évre nyilvános árlejtés utján biztositják. A szombatfalvi kézbesitőt ez évi követelésével elutasitották s jövő évre e czélra 200 koronát a költségvetésbe felvesznek. A városi iskolaszék előterjesztését, melyben a községi elemi iskola részére megfelelő tantermeket és egy tanerő alkalmazását kéri, a képviselet a tanács véleménye és indokai szerint elutasitotta, mert a város pénztára ujabb kiadásokat nem bir fedezni. László Albert 4, Medgyes Gábor 4, Czikmántori Dénes 3, Simó Mátyás 5, Szabó József 4 és Sándor Dénes 4 heti szabadságot kaptak. Sándor Dénes helyettesitéséről 40 korona dijazás mellett a tanács gondoskodik. Papp-Zakor Endre vaskereskedővel kötött szerződést elfogadják s az aszfalt vállalkozót a Kossuth-utczai folyókák mielőlőbbi befedetésére utasitják.

— **Meghivó.** N.-Küküllővármegye ügybuzgó alispánja a komló-értékesitésnek az eddigi tapasztalatok számba vételével leendő tovább fejlesztése és az eziránt kívánatos teendők megállapitása czéljából a földmivelésügyi m. kir. miniszter megbizása folytán a folyó évi augusztus 13 án d. e. 10 órakor Segesvárt a vármegyeház dísztermében tartandó értekezletre a komlótermelők s más érdeklődő birtokosokból többeket meghivott. Ezen értekezleten főleg a komlóvásárok és a komló-

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

raktár, illetve vásáresarnok létesitésének ügye, továbbá a komló termelést és értékesitést érdeklő egyéb kérdések lesznek megbeszélendők.

— **Halálozás.** Őszinte részvéttel vettük a következő gyászjelentést: Alólirottak a maguk és rokonaik nevében mélyen megszomorodott szivvel tudatják, hogy a jó apa, nagyapa, testvér és rokon Kedves Tamás nyugalmazott királyi járásbiró, hites ügyvéd és a gyergyószentmiklósi latin szertartásu hitközségnek hosszas időn át volt főgondnoka életének 80-ik, özvegységének 4-ik évében a haldoklók szentségének ájtatos felvétele után folyó évi julius hó 31-én, végelgyengülés következtében megszünt élni. Hült teteme itt helyt, Zonda József állami állatorvos szent-imre-utczai lakásán f. évi augusztus hó 1-én, délután 4 órakor fog a róm. kath. szertartás szerint beszenteltetni és onnan Gyergyó-Szt-Miklósra elszállittatni s ott folyó évi augusztus hó 2 án délelőtt 10 órakor a temető-kertben levő halottas házból a családi sirkertbe övéi mellé örök nyugalomra helyeztetni és ugyanakkor fog lelke üdveért a szentmise megtartatni. Benne az 1848-49-iki szabadságharcz munkásainak (Csikmegyében) egyik buzgó munkás tagja dőlt ki. Hosszas, munkás élete után, emléke legyen áldott! Székely-Udvarhelyt, 1900 évi augusztus hó 1-én. Roth Albert mint veje és gyermekei. Roth Erzsike, Roth Katinka mint unokái. Kedves Emma férjezett Zonda Józsefné, mint édes gyermeke, és férje: Zonda József mint veje. Kis gyermekük: Zonda Józsika mint unokája. Id. Kedves János mint testvér. Ifj. Ávéd Kristóf mint sógor és ennek családja.

— **Tenyészállat kiállitás.** Az »Erdélyi Gazdasági Egylet« állattenyésztési és állatkiállitási szakosztálya, Kolozsvárt a sétatéri kiállitási területen augusztus 31., szeptember 1., 2. és 3-án tenyészállatkiállitást rendez, a mely használati lóvásárral, dijjazással és gazdasági gép, szerszám és kellékek bemutatásával lesz egybekötve. A résztvenni akarók, az augusztus 20-ig tartó jelentkezésekre bejelentő ivekért a gazdasági egylet titkári hivatalához (Kolozsvárt) fordulhatnak.

— **Egy életre való székely község pusztulása.** Mult vasárnap óriási tüzvész dühöngött Oroszhegy székely községben. 1900. julius 29-ike igen sokáig szomoru emlékü lesz az oroszhegyi székelyeknek. Délelőtt fél 11 órakor, midőn a hitbuzgó hivek szent mise alatt hálaimát rebegtek a Mindenhatóhoz, hogy áldását árasztotta reájuk: Vass Ignácz (pacsai) és Nagy György Ignácz csüre között tüz keletkezett. A rendkivüli forróság s ennek nyomában a szárazság, az épületek zsindely és szalmafedele, tulzsufoltsága s az általános vizhiány mind okozói voltak annak, hogy a különben is veszélyes nappali tüz néhány percz alatt semmivé tette 45 szorgalmas székely gazda összes épületeit, gazdasági felszereléseit és takarmány készletét, mely utóbbi egyedüli reménységüket képezte az amugy is válságosnak mutatkozó téli időre. Az állattenyésztés, fa-szállitás lévén keresetí, megélhetési fő-forrásuk, a gabonatermésre alig alkalmas talajviszonyokkal biró oroszhegyieknek. A tulajdonképeni káros 52 gazda, kik közül 45 teljesen, 7 pedig kisebb-nagyobb mérvben károsodott az épületein esett sérülések miatt Az összes kár — hivatalos becslés szerint — 63 ezer 671 koronára tehető. A meggyuladt épületek mentéséről szó sem lehetett s igy csakis a tüzvész továbbterjedésének megakadályozására kellett szoritkozni. Sajnálattal emliti oroszhegyi tudósitónk, hogy a fővárosi és egyes vidéki ujságok nagyitva adták az oltás körüli esetet, melyben Oroszhegy község általában részegséggel van vádolva. „Mert — irja tudósitónk — ha ugyan voltak is részeg emberek, azokról az egész falut elitélni nem lehet, mivel az égő zsarátnokokat a szél különféle irányban hordozván, ki-ki a maga épületére kellett felügyeljen s az ittas egyének is javarészben azok közül valók voltak, kiknek semmi félteni valójuk nem volt, vagy pedig a szomszéd községekből oltani oda jőve, a tüzesettől megmenekült gazdák jóindulatából kissé mértéken tul részesültek. De általánosságban a község lakói ugy a lokálizálás, mint az oltásban emberfeletti munkát végeztek." A hajlék és minden élelmi szer nélkül maradt lakosság részben a szabad ég alatt, vagy jószivü embereknél huzta meg magát. Demeter Lőrincz dr járási főszolgabiró és Szabó Nándor szolgabiró mihelyt a veszélyről értesültek, azonnal a helyszinére vonultak s rendkivüli nagy részük van abban, hogy a tüz oly gyorsan lokalizáltatott Demeter dr főszolgabiró segélyező-bizottságot szervezett s valamennyi jegyzőhöz a következő felhivást küldötte: „Tegnap, folyó hó 29-én Oroszhegy község nagy része elégett; ötvenkét gazdának semmije sem maradt. — A kár mintegy 100.000 korona. Az égettek pillanatnyi felsegitésére a gyüjtést elrendelem; sziveskedjék azt a lehető legsürgősebben foganatositani s a begyüjtendő könyöradományokat egyenesen Oroszhegy község elöljáróságának küldeni. Leginkább gabona, kenyér, szalonna, turó stb. volna gyüjtendő, hogy a pillanatnyi nyomor enyhitve legyen. A gyüjtés eredményéről sziveskedjék 3 nap alatt ide jelentést tenni. Sz.-Udvarhelyt, 1900. julius 30-án. Demeter, főszolgabiró." A vármegyei községek nagyrésze igen lelkesen felkarolta az ügyet s a pillanatnyi segélygyüjtés reményen felül sikerült. Naponkint érkeznek adományok a bizottsághoz, melynek elnöke: Gálffy István községi jegyző; tagjai: Ábos József s.-lelkész, Gál Sándor kántor-tanitó, Gagyi György, Borbély Ferencz, Tamás Ágoston, Bálint Imre, Pál István és Berkeczi István községi lakosok. A tüzeset után Damokos Andor dr, vármegyénk alispánja és Ugron János országgyülési képviselő is meglátogatták az égetteket s alispánunk táviratilag kért segélyt a belügyministeriumtól. A helyi bizottság a községben is gyüjtést rendezett s a birtokosságtól épületfát és cserépfedélre pénzt eszközölt. Farkaslaka, Bogárfalva, Szentkirály, Malomfalva, Szentlélek községek lakosságai nyujtották az első segitséget s ezt azóta szünet nélkül követi a többi község. Nem hagyhatjuk megemlités nélkül, hogy Tamás székelyudvarhelyi csendőrörsvezető, habár Oroszhegy kerületéhez nem is tartozik, szolgálatát megszakitva, társával azonnal a veszély szinhelyén termett és az oltási munkálatok s vagyonbiztonság érdekében történt hatósági rendelkezéseknek, állandóan sikeres érvényt szerzett. A szentkirályi és bogárfalvi tüzoltók s általában a közeli községek tüzoltói igen nagy szolgálatokat tettek.

— **Ker. betegs. pénztári tagok figyelmébe** ajánljuk, hogy Egyed Balázs dr pénztári orvos tegnap óta folyó évi szeptember hó 20-ig fegyvergyakorlatra távozott s helyette Spányik József dr fog naponta d. e. 9—11 óráig a vármegyei közkórházban a pénztári tagok részére rendelni.

— **A falu rossza Korond-fürdőn.** Pezsgő élet, pompás időtöltés, kiváló üdülés, jó ellátás, kitünő gyógyhatás jellemzik Korond gyógyfürdőt, a magyar Gleichenberget. Mához egy hét igen érdekes és élvezetes mulatságban lesz része a nagyszámu, leginkább az Alföld szivéből odasereglett közönségnek. Az etédi mükedvelő társaság szinielőadást rendez Korond-fürdőn saját pénztára javára. A falu rosszát adják elő a derék mükedvelők, kik egy-kettő kivételével egytől egyig falusi székelyek, a mi nagyban fokozza az érdeklődést előadásuk iránt. Belépti dij az 1—2. sorban 2 korona, a többiben 1 korona 20 fillér, állóhely 40 fillér. Ajánljuk közönségünk szives figyelmébe és pártfogásába.

— **Rálőtt a szeretőjére.** Hajdu András, a Gergely Ferencz majorosa és Sántha Ilka 4 év óta vadházasságban élnek. Julius 31-én összepereltek. Hajdu kissé kapatos, szeretője pedig dühös lévén: rendkivül nyelveskedett. Hajdu kijött a béketürésből s a verebek és szarkák ijesztésére töltve volt fegyverét az udvaron rásütötte szeretőjére, kinek gyermeke az ölében volt. Az első orvosi segélyt Ráczkövy Samu dr nyujtotta, aki a nő jobbfelőli tomporájából egy bakancs-szeget vett ki és sebeit bekötözte. Az orvos-rendőri vizsgálatnál Spányik József dr, városi h. orvos 6—7 nap alatt gyógyulható könnyü sértést konstatált.

— **Öngyilkos izraelita.** Kornfeld Náthán zsombori zsidó korcsmáros és vegyeskereskedő — mint tudósitónk értesit — Homoród-Hévizre utazott s ott felakasztotta magát.

Apróhirdetések.

E rovatban minden szót 4 fillérért, vastagabb betüvel 8 fillérért közöl a kiadóhivatal.)

Árverési hirdetmény. Sz. 1580—1900. Agyagfalva, Bögöz, Décsfalva, Magyaros, Málisfalva és Óczfalva községek **vadászterülete a folyo hó 11-én Bögözben** a körjegyzői irodában délelőtt 10 órakor községenként külön-külön 6 egymásután folyó évekre haszonbérbe adatik. Felhivatnak a kivenni szándékozók, hogy az árverésen megjelenni sziveskedjenek. Bögöz, 1900. julius 30. **Hegyi Zsigmond,** körjegyző.

Kiadó lakás. A Székelyegyleti Első Takarékpénztár Árpád utczai házának emeleti részén **4 szoba és konyhából** álló lakrész f. év **október 1-től** kiadó.

Eladó telek. A Huszár Lotti és Huszár Lujza tulajdonát képező Kossnth-utczai Huszár telek eladó. Értekezhetni; **dr Lukácsffy István ügyvéd** irodájában Székely-Udvarhelyt.

Szerkesztői üzenetek.

Knaller Győző urnak Brassó. Oh-nagyon jól tudjuk mi az a szocziálizmus, sőt szivesebben aláirjuk azt a definitiot, hogy az „alsóbb szenvedő osztályok nemzetgazdaságtana", mint az Engeltét, a ki szerint „a szoczialismus a modern proletár mozgalom elméleti kifejezése."

Azt a szoczialismust, mely a tudományos meggyőződések érlelése által, békés uton, a törvényes korlátok határain belül, vallás erkölcsi alapon és a mi speciális székely viszonyaink figyelembe vételével a legintensivebb és erős magyar nemzeti irányban akarna egy oly gazdasági átalakulást, mely a közjólétet előmozditja és biztositja: bármikor szivesen üdvözöljük, de bárhonnan jövő olyan szocziális mozgalmat, mely végeredményében nem más, mint a törvény, tulajdon és osztály elleni izgatás, mely éppen ezért sötétben bujkál, titkos gyüléseken kezdődik és király-gyilkosságokon (Carnot, Erzsébet királynő, Umberto) végződik, mely utopisztikus, kivihetetlen álmok hirdetésével közelégületlenséget szit, mely nemzetközi, hazafiatlan eszmék hirdetésével a mi tősgyökeres magyar és székely népünknek, az egységes magyar állam eszme iránti lelkesedését lohasztani és ahoz való ragaszkodását csökkenteni akarja: lelkünk minden erejével s a rendelkezésünkre álló minden tisztességes fegyverrel üldözünk és ha a „magyarok Istene" segit, vissza is verünk. Ha önt nem Knaller Győzőnek, hanem Kis Istvánnak hivnák, csak annyit üzennénk:

„Áldjon vagy verjen sors keze,
Itt élned, halnod kell!"

de mivel önt Knaller Győzőnek hivják: készséggel kijelentjük, hogy egyéni becsületében sérteni nem akartuk és ezt nem is tehettük mert ilyen fegyver nincs a mi arzenálunkban.

Fürdöző asszonynak. Lehet-e szerelem féltékenység nélkül? Sokan azt mondják, hogy lehet és szentül hiszik, hogy „van a szerelemnek oly magas foka, a hova nem ér fel a féltékenység", sokan pedig azt vallják, hogy nem lehet, mert „mihelyt megszünt a féltékenység, meghalt a szerelem is."

Mi azt hisszük, hogy mihelyt félteni kell valakit, nem lehet eléggé becsülni, de ha félteni se tudnók azt a valakit, alig ha szeretnők eléggé. Serao Matild azt irja valahol, hogy „a szerelemből eredő féltékenység nem sérthet, de sőt jól esik."

K. B. A reménytelen szerelemnek többféle orvossága van. Az „öngyilkosság" és „Önagyonivás" már nagyon kopott és chablonos recept. „Legjobb orvos az idő, de ehez képest a munka valóságos egyetemi professor." Legkényelmesebb és legkellemesebb kúra azonban egy ujabb és reménytel jesebb szerelem.

Pegazusfi. A nagy Széchenyi szerint: „sokan voltunk szerelmesek és szerencsétlenek s még sem lettünk költők." Próbálja meg ön is és ne legyen költő! Elhisszük, hogy nehezen fog menni, de az igazat bevallva, félünk a nagy közönség elemi erővel kitörő haragjától, ha versét neki be — illetve a lapba kiadjuk.

E. H. k. a. Ön meglátta az ideálját felkötött bajusszal és kiábrándult belőle. Azt hiszi, hogy a hóditó kacsafarkszerü bajuszok csak ugy teremnek, mint a gomba? Oh nem! Adunk egy jó tanácsot! Ha még meglevő illusióit meg akarja menteni a pusztulástól: ne lásson meg mindent!

Kolozsvár M. Gy. Készséggel fogadtuk dolgozatát s mihelyt terünk engedi, közöljük. A Székely-Udvarhely nyomtatott szalaggal innen pontosan elmegy minden héten. Csodálkozunk, hogy ép oly pontosan nem kapják. Az ön czimére is meginditottuk.

Közönség köréből.*

Tekintetes Szerkesztő ur!

Sajnálattal vettem tudomásul, hogy az alsósiménfalvi unitárius egyházban julius 29. napján történt lelkészi beiktatás ünnepélye alkalmával a hitközség kebli elöljárósága (legalább a vidékről összesereglett lelkész-tanitói kar részére) nem rendezett egy egyszerü közebédet. A mi nézetem szerint nagy gondatlanságra mutat épen Alsó-Siménfalván, hol a tekintélyes egyháznak tekintélyes tagjai meggondolhatták volna, hogy az ilyen nemü ünnepélyek fényét képezi az a társadalmi összejövetel, mely szerint — legalább a hivatalos testületek tagjai egy közös ebédnél egymással egy pár barátságos szót válthassanak.

Egyházkörünk hitközségei az alsó-siménfalvi egyház ezen példáját ne kövessétek.

Medesér, 1900. julius 30.

Sz.-keresztúri unitárius egyházkör közügyigazgatója.

Ezen rovat alatt megjelent közleményekért nem vállal felelősséget a szerk.

HIVATALOS RÉSZ.

Járványok. Udvarhelyvármegye alispánjától. 13341., 13452., 13440., 13398., 13397., 13019, 12986., 13018., 13433—900. alisp. Székely-Udvarhely város polgármestere és valamennyi község elöljáróságának. Közhirrététel végett értesitem, hogy a Kőrispatak, Küküllő-Keményfalva és Korond községek sertésállományaiban járványosan fellépett sertésorbáncz; a Zsombor községben 1 udvarban, Ége, Homoród-Jánosfalva, H.-Ujfalu, H.-Almás községek sertésállományaiban járványosan, ez utóbbiban szórványosan fellépett sertésvész miatt a megfelelő zárlatok elrendeltettek. A Martonos község sertésállományában járványosan uralgott sertésorbáncz pedig megszünvén, a vonatkozó zárlat feloldatott. Székely-Udvarhelyt, 1900. julius 31-én. Dr Damokos Andor, alispán.

HIRDETÉSEK.

Szám 4294|900. főszb.

Árlejtési hirdetmény.

A szentágothai járás főszolgabirája mint Nagy-Küküllővármegye területén fekvő összes hortobágyvölgyi községeknek megbizottja ezennel közhirré teszi, hogy azon községek határaiban a Hortobágypatak és ezzel összefüggő patakok szabályozási munkálatainak végrehajtása végett **Szentágothán, 1900-ik év augusztus hó 16-ik napján délelőtti 10 órakor** a község nagytermében nyilvános szóbeli árlejtés tartatik.

A végrehajtandó munkálatok mintegy 220.000 köbméter földmozgósitással járó medermélyitési, átmetszési, töltésépitési és mellékpatak rendezési munkálatokból állanak.

Vállalkozók felhivatnak, hogy zárt, irásbeli ajánlataikat a fentirt napot megelőző nap déli 12 órájáig alólirotthoz benyujtsák „ajánlat a Hortobágy-patak földmunkájára" czim alatt.

A zárt irásbeli ajánlatok 6000 korona bánatpénzzel ellátandók készpénz vagy óvadékképes értékpapirokban.

A szóbeli árlejtésben a fenti óvadékösszeg letétele mellett oly vállalkozók is résztvehetnek, kik irásbeli ajánlatot nem nyujtottak be.

Az ajánlatok között a szabad választás jogát az érdekelt községek fentartják maguknak.

A munkálatok és a vállalati feltételek felől alólirottnál, illetve a kulturmérnöki hivatalnak Szentágothán időző kiküldöttjénél tájékozás szerezhető.

Szentágotha, 1900. augusztus 2-án.

A járási főszolgabiró:
Schreiber.

Eladó üzlet.

Gyergyó-Szent-Miklóson, a főtéren

Lázár Antal

férfi és női

divatáru-üzlete,

mely évi 50 000 korona forgalommal bir — más vállalat miatt — beszerzési áron alól, tehát nagyobb százalék engedménynyel, **szabad kézből eladó.** Megkeresések egyenesen a tulajdonoshoz intézendők,

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Árverezési hirdetmény.

Alólirt elöljáróság közhirré teszi, hogy Petek község korcsmája alhaszonbérletbe a **folyó év és hó 12-én** d. u. 1 órakor a község házánál nyilt árverésen a legtöbbet igérőnek ki fog adatni 1900. augusztus hó 15-től 1901. deczember 31-ig.

A bővebbi feltételek a község házánál megtekinthetők.

A községi elöljáróság.

386—1900 végrh. szam.

Árverési hidetmény.

Alulirt birósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében közhirré teszi, hogy a székelyudvarhelyi kir. törvényszék 1900. évi 3326. számu végzése következtében dr Válentsik Ferencz ügyvéd által képviselt Derzs község hitelszövetkezet javára Kelemen Mózes és társai ellen 260 kor. s jár. erejéig 1900. évi junius hó 30-án foganatositott kielégitési végrehajtás utján lefoglalt és 710 koronára becsült következő ingóságok u. m.: 1. Kányádi lakos Kelemen Mózesnél 2 szekér, 2 malacz és egy vaseke boronával. 2. Derzsi lakos Ballok Istvánnál 2 tinó és 2 ló. 3. Derzsi lakos Kerestély Ferencznél 1 truher rosta nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek az oklándi kir. járásbiróság 1900. évi V. 226—2. számu végzése folytán 260 kor. tőkekövetelés, ennek 1900 évi márczius hó 2. napjától járó 6% kamatai, 1/8% váltódij és eddig összesen 115 kor. 76 fillérben biróilag már megállapitott költségek erejéig Kányád és Derzs községben leendő eszközlésére **1900. évi augusztus hó 11-ik napjának** délelőtti 8 és 10 órája határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet igérőnek, becsáron alul is el fognak adatni.

A mennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták s azokra kielégitési jogot nyertek volna, jelen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Oklándon, 1900. évi julius hó 30. napján.

Pollák Ignácz,
kir. bir. végrehajtó.

---

955. szám. Folyó 1900. vh.

Árverési hirdetmény.

A székelyudvarhelyi kir. birósági végrehajtó közhirré teszi, hogy székelyudvarhelyi kir. járásbiróságnak V. 601|1—1900. polg. számu végzése által Udvarhelymegyei Takarékpénztárnak, képviselve dr Nagy Sámuel ügyvéd által, farkaslaki id Miklós Mózes neje Dénes Julianna ellen 800 korona tőke s járulékai iránti ügyben, alpereseknél Farkaslaka községben összesen 634 koronára becsült következő javai u. m.: Két drb fehér szőrü ökör kajlás szarvuak, egy félvágás vasas kereku szekér viseltes, két drb vaseke vasas taligával együtt, két boglya széna, egy boglya kaszálás, egy borjuzó fehérszőrü tehén, ezen ingók Farkaslakán alperesek házánál **1900. augusztus hó 24-én**, délelőtt 9 órakor nyilvános árverésen el fognak adatni, melynél az egyes javak vételáron azonnal fizetendők, esetleg a becsáron alul is a többet igérőknek el fognak adatni.

Az árverési feltételek a birósági végrehajtónál megtekinthetők. Ezuttal felhivatnak mindazok, kik a lefoglalt javak iránt elsőbbségi jogokat érvényesithetni vélnek, hogy elsőbbségi bejelentéseiket az árverés kezdetéig, habár külön értesitést nem vettek is, alulirt végrehajtóhoz nyujtsák be, mert különben azok a végrehajtás folyamát nem gátolván, egyedül a vételár fölöslegére fognak utasittatni

Székelyudvarhelyi birósági végrehajtótól.
Sz.-Udvarhelyt, 1900. julius hó 31-én.

Biró Sándor s. k.
kir. végrehajtó.

Sertéstenyésztő gazdák és birtokosok figyelmébe!

A 13652. sz. a. szabadalmazott és törvényesen védett **„Állatok emésztését elösegitö por"**-omat ma már mindenféle állatnál alkalmazzák a gazdaságokban. Az ország legelső uradalmai, birtokosai, gazdaközönség, állatorvosok stb. stb. irják, hogy nem csak sertésbetegség ellen, de bármely állatnál bevált **étvágy és emésztés elösegitésére és a hizás gyors fejlesztésére,** valamint **betegségek ellen** is sikeresen használtatik. Mielött vásárol valaki, kérje el tőlem a legujabb szakvéleményeket és elismerő leveleket, melyek Somogyi urtól hozzám eddig érkeztek és naponta is érkeznek.

Egy csomag 18 kr, egy doboz 45 és 90 kr, egy kiló 1 frt 80 kr.

Nagyobb vételnél árengedmény.

Készitö: **Somogyi Géza** Arad.

Föraktár Zetelakán: Goldstein Dánielnél.

Viszontelárusitókat keresek.

Stackatur-nád nagyraktár.

Épület-, butorvasalás és sodronyszeg-nagyraktár.

Váltó-ekék legjobb kivitelben.

PAPP ZAKOR ENDRE

vasnagykereskedése
az „Arany kaszához" Sz.-Udvarhelyt.

Van szerencsém ugy a helybeli, mint vidéki nagyközönség igen becses figyelmét felhivni gazdagon berendezett

VASNAGYKERESKEDÉSEMRE.

Dus raktárt tartok a következő czikkekben: Mindennemü **vajdahunyadi vasak, szerszámok és rugó aczélok, sodrony-, kovácsolt és gépszegek.** Mindennemü **szijgyártó-kellékek, kocsi- és szekértengelyek, fütö- és fözökályhák. Épület- és butorvasalások. Konyha- és háztartási czikkek.**

Aczél váltó-ekék, gazdasági gépek, legjobb minöségü kaszák, kapák és fenökövek. Valódi chinaezüst, alpacca- és csont-evőeszközök. Méhészeti és kertészeszközök. Legjobb minőségü mülép.

Postai megrendelések pontosan eszközöltetnek. Jutányos ár és pontos kiszolgálás!

Igen becses pártfogasért esedezve

teljes tisztelettel:
Papp Zakor Endre
vaskereskedő az „Arany kaszához".

Portland- és románczement-nagyraktár

A BŐRIPAR-SZÖVETKEZET

SZÉKELY-UDVARHELYT, Kossuth-utcza.

Tagjainak kereseté-, hitele- és üzleti érdekeiknek előmozditását tüzte feladatául. Ajánlja **az erdélyi részekben** páratlanul álló olcsóságu és kitünő **czipőfelsőrészeit** minden alaku czipőkhöz. Raktáron vannak és mindig a legkiválóbb minőségben kaphatók: I., II., III-szor ültetett ökör- és bivaltalpak 90 1.35-ig. Angol talpbélés, cseres hasitott, bocskor talpak. Tehén-, pitling- és borjubőrök (fekete és vikszos). Különféle legfinomabb zergék. Csizma- és czipőbélések mindenféle szinben (juhbőr). Legfinomabb szatén és lag, kidtbőr, franczia sevro, orosz!ag. Szijgyártók részére blank és szines juhlag minden szinben. Czipő- és csizmakellékek a legnagyobb választékban. Szarvasbőr fekete és kocsimosó. Ponyvák mérték után megrendelhetők. *Czipőkenőcsök fekete és sárgaczipőkhöz legolcsóbban itt kaphatók.* E szövetkezetnek rendes tagja lehet s az összes előnyökben részesül, ki legalább egy részjegyet vesz s azt havi 2 koronás összegekben pontosan fizeti. Egy részjegy ára 40 korona. Felvételre bármikor lehet jelentkezni a szövetkezet helyiségében.

Uj! Különös figyelemre méltó. **Uj!**

A nagyméltóságu m. kir. honvédelmi miniszterium által hivatalosan jónak és czélszerünek ismertetett el.

KÖSZÖNETNYILVÁNITÁS.

Ő fensége Salvator Lipót föherczeg udvarmesteri hivatala.

Általános Asbestáru-gyár.

Ő császári és királyi fensége Szalvátor Lipót főherczeg **rendkivül meg van elégedve** az asbest-talppal bélelt czipőkkel. Ő fensége hosszabb gyalog kiránduláson használta a czipőket és érezte, hogy lábai nem fáradnak ugy el, mint más közönséges czipőknél. Küldök egy pár vadászczipőt, hogy annak a mintájára készitsenek másikat asbest-talpbéléssel, ugyanannál a czipésznél s aztán küldjék ide.

Hisszük, hogy e vadász-czipők ép oly jók lesznek, és ép oly megfelelők, mint megfelelők voltak a szalon-czipők.

Zágráb, 1898. julius 8. Krahl, huszárkapitány.

Magyarország volt miniszterelnöke, a közigazgatási biróság elnöke a következőket irja:

Tisztelt Doktor ur! Az asbest-betétü czipők kitünőeknek bizonyultak, szilárdan és puhán járok; megszünt minden lábfájásom, hogy — azt hiszem — lábbajom semmi további orvoslást nem igényel. Szives tanácsát köszöni tisztelő hive
Dánoson, 1897. szeptember 17. **Wekerle Sándor.**

Köszönetnyilvánitás Cho . . . Olga grófnő udvarhölgytől.

Óvjuk lábtainkat a melegtől, nedvességtől és izzadástól.

Nincs többé lábfájás!

Sem tyukszem, sem izzadós láb, sem bőrkeményedés, sem lábdaganat, sem lábégés Rövid idei viselés után megkönnyebbül a járása annak, ki czipőjét dr Hőgyes-féle, az egész világon szabadalmazott asbest-talpbéléssel látja el.

Kettős vastagságu 2 kor. 40 fill. egyszerü 1 kor. 20 fill., homoktalp 80 fill., gyermekeknek fele.

Az asbest-talpbélés kitünőségét legjobban bizonyitja, hogy a **cs. és kir. közös hadseregnek és a m. kir. honvédségnek eddig 22.500 pár szállittatott.**

Viszontelárusitóknak megfelelő árengedmény.

Szétküldés csakis utánvéttel, vagy a pénz előleges beküldése mellett. Felvilágositások, prospektusok és köszönetnyilvánitások ingyen.

Az asbestáru-gyár képviselete:

Bőripar-szövetkezet *Székely-Udvarhelyt, Kossuth-utcza.*

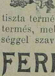

BOR

tiszta természetes erdélyi és magyarországi termés, melyek *valódiságáért* teljes felelősséggel szavatol

FERNENGEL GYULA

jóhirü pinczéjéből **Székely-Udvarhelyt** (Kossuth-utcza) kapható a következő előnyös árakban:

Nagyban 56 literen felül hektoliterenkint 36 koronától 140 koronáig.

Kicsinyben literenkint 56 fillértől 2 korona 80 fillérig.

Részletes árjegyzék, minta ingyen és bérmentve.

PANAJOTH ALBERT

MÜLAKATOS TECHNIKAI MÜHELYE.

SZÉKELY-UDVARHELYT. — KOSSUTH-UTCZA 44.

A t. közönséget van szerencsém értesiteni, hogy jó nevü üzletemet a jelenkor igényeinek megfelelőleg berendeztem s állandóan raktáron tartok **valódi Singer** és **Medium** (posztó-varró), **Viberatis arikahajós** és **börvarró Hové,** valamint **szabó gépeket,** melyek már többeket fölülmultak. Valódi aczélgépeimért **10 évig jótállok** s vevőimet azon kedvezményben részesitem, hogy a **nálam vásárolt gépeket ingyen javitom.** A varrógépek raktáromon 33—100 frtig kaphatók.

A legfinomabb **angol kerékpárok** és **kerékpár-kellékek állandóan nálam** legolcsóbban kaphatók. Raktáron tartott **gépeimért 2 évig jótállok, 1 és fél óra alatt** kerékpározni bárkit megtanitok.

Villamos-jelző készülékek, villamos csengők, telephonok, vizvezetéki berendezések a legolcsóbb árak mellett eszközöltetnek

Monarch-féle gépek 100 frt. Pesoch-gépek 140 frttól 200 forintig.

Bármily gépek javitását, lakatos munkák, épületvasalások (rácsozatok), sirkeritések készitését saját vagy idegen minták után elvállalom és pontosan teljesitem.

Tüzelők (takaréktüzhelyek) nagy választékban, kedvező árak mellett, esetleg előnyös részletfizetésre is.

Teljes tisztelettel:

Panajoth Albert.

Nyomatott a kiadó- és laptulajdonos Betegh Pál könyvnyomdájában Székely-Udvarhelyt 1900.

Iskola Alapitvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.